

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 311/08-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. T. M., Ž., a Ing. M. Č., Ž., zastúpených advokátom JUDr. P. V., B., veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 205/04 z 10. augusta 2005 a sp. zn. 5 Obo 90/2006 z 9. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. T. M. a Ing. M. Č. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2008 doručená sťažnosť Ing. T. M. a Ing. M. Č. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 205/04 z 10. augusta 2005 a sp. zn. 5 Obo 90/2006 z 9. apríla 2008 (súčasne namietali aj porušenie „čl. 27 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení zák. č. 12/1988 Z. z.“ uvedenými rozhodnutiami najvyššieho súdu).

1. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú ako žalovaní v 2. a 3. rade účastníkmi konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo 16. marca 1998 uzatvorenej medzi žalovanými v 1. rade – spoločnosťou Ž., s. r. o., B., zastúpenej správcom konkurznej podstaty JUDr. J. J. (účastníkom konania – žalovaným vo 4. rade) ako predávajúcim a sťažovateľmi ako kupujúcimi, ktorou boli prevedené nehnuteľnosti (obytný dom a pozemok) nachádzajúce sa v katastrálnom území Ž.

Žalobcami (v 1. až 8. rade) sú doterajší užívatelia bytov v predmetnom obytnom dome (súpisné číslo 641 v Ž.).

O žalobe z 26. augusta 1999 najprv konal Okresný súd Žilina (sp. zn. 2 C 1646/99), ktorý rozsudkom z 2. októbra 2002 určil „absolutnú neplatnosť“ predmetnej kúpnej zmluvy. O odvolaní žalovaných v 1. až 4. rade rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 9 Co 36/03 z 21. januára 2004 tak, že prvostupňový rozsudok zrušil a vec postúpil „vecne a miestne príslušnému súdu, Krajskému súdu v Bratislave“ (ďalej len „krajský súd“).

Krajský súd rozsudkom č. k. 10 Cbi 11/04-276 zo 16. júna 2004 konanie proti žalovanému v 1. rade zastavil a žalobu žalobcov v 1. až 8. rade zamietol.

O odvolaní žalobcov rozhodol najvyšší súd sťažnosťou napadnutým uznesením č. k. 2 Obo 205/04-330 z 10. augusta 2005 tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Následne krajský súd po doplnenom dokazovaní rozsudkom č. k. 10 Cbi 11/04-373 z 15. marca 2006 konanie proti žalovanému v 1. rade zastavil a žalobu žalobcov v 1. až 8. rade proti žalovaným v 2. až 4. rade zamietol.

O odvolaní žalobcov v 1. až 8. rade (namietajúcom zamietnutie žaloby) rozhodol najvyšší súd sťažnosťou napadnutým uznesením č. k. 5 Obo 90/2006-481 z 9. apríla 2008 tak, že prvostupňový rozsudok z 15. marca 2006 v napadnutej časti zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že *„Rozhodnutie oboch senátov NS SR považujeme za nezákonné z dôvodov procesného pochybenia a z dôvodov nesprávneho a neúplného vyhodnotenia dôkazov, ktoré predložili súdu účastníci konania“*.

Procesné pochybenie malo spočívať v nesprávnom označení žalovaného v 1. rade (*„Ž., s. r. o. ...“*), ktorý podľa názoru sťažovateľov nemal pasívnu legitimáciu, a žalovaným v 1. rade mal byť správca konkurznej podstaty úpadcu (v danom prípade žalovaný vo 4. rade JUDr. J. J.).

Podľa právneho názoru sťažovateľov *„toto pochybenie je tak závažné, že spôsobuje neplatnosť celého uznesenia“*, a *„rozhodnutia v merite veci sú obe cit. uznesenia v rozpore so zákonom o konkurze a vyrovnaní s Ústavou Slovenskej republiky“*.

3. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom:

„Vyhovel našej sťažnosti a vyslovil, že uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 2 Obo 205/04 zo dňa 10. 8. 2005 a uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 5 Obo 90/2006-481 zo dňa 9. 4. 2008 sú nezákonné a neústavné, pretože nimi boli porušené:

a) čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.,

b) čl. 6 ods. 1, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.,

c) čl. 27 ods. 2, zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení zák. č. 12/1998 Z. z.

Vyslovil, že uzneseniami Najvyššieho súdu SR... boli porušené naše základné ústavné práva na zákonný a spravodlivý súdny proces a rozhodnutie.

Zrušil napadnuté uznesenia Najvyššieho súdu SR a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Priznal nám odškodné a to obom navrhovateľom po 1 mil. Sk, spolu 2 mil. Sk a náhradu trov konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony

na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

V predmetnej veci sťažovatelia predovšetkým namietajú, že najvyšší súd ako odvolací súd porušil ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a súčasne aj ďalšie v petite sťažnosti označené základné práva), pretože „*nesprávne a neúplne*“ vyhodnotil dôkazy a dopustil sa už uvedeného pochybenia.

Z rozhodnutí najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu však vyplýva, že oboma sťažnosťou napadnutými uzneseniami zrušil prvostupňové rozsudky (pozri bol 1 I. časti odôvodnenia) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, čo bez akýchkoľvek pochybností znamená, že napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu sa konanie o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo 16. marca 1998 neskončilo. V danom prípade nejde, resp. nešlo o konečné rozhodnutie, dôsledkom ktorého by bolo právoplatné skončenie veci, prípadne zastavenie súdneho konania.

Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na namietané

porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a ani ďalších sťažnosťou označených práv). Najvyšší súd v oboch prípadoch neodmietol sťažovateľom poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovatelia mali a aj budú mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred krajským súdom a následne aj pred najvyšším súdom uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že majú ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany týchto práv, ktorých porušenie namietajú vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu prvostupňového konania na krajskom súde, ktorý bude v súlade s názorom odvolacieho súdu vykonávať ďalšie dôkazy na dostatočné zistenie skutkového stavu. K vykonávaniu dôkazov sa sťažovatelia budú môcť v konaní pred krajským súdom vyjadriť za tých istých podmienok, ako druhí účastníci konania.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru predmetnými uzneseniami najvyššieho súdu nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. (Navyše vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu z 10. augusta 2005 ústavný súd poznamenáva, že ďalším možným dôvodom na odmietnutie sťažnosti v tejto časti je jej podanie po zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehote - § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 90/2006 z 9. apríla 2008 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje predovšetkým nedostatočne zistený skutkový stav, k čomu dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov ako celok (a to z dôvodu uvedeného v enunciacíe svojho rozhodnutia), nepovažoval za dôvodné zaoberať sa ich ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2008